

Webbinarium 21 mars

Rekryteringsenkäten 2023/24

Kristina Cunningham

kristina.cunningham@svensktnaringsliv.se

Om undersökningen

Målgrupp: VD, ägare eller HR-ansvarig i Svenskt Näringslivs medlemsföretag

Svarsfrekvens: 31%

Antal intervjuer:
6 311 intervjuer

Vägning: Viktning av data har gjorts efter län och företagsstorlek, baserad på det faktiska fördelningen bland Svenskt Näringslivs medlemsföretag

Intervjuperiod:
9 okt – 6 nov 2023

Genomförande: Genomförd av analysföretaget Demoskop på uppdrag av Svenskt Näringsliv.

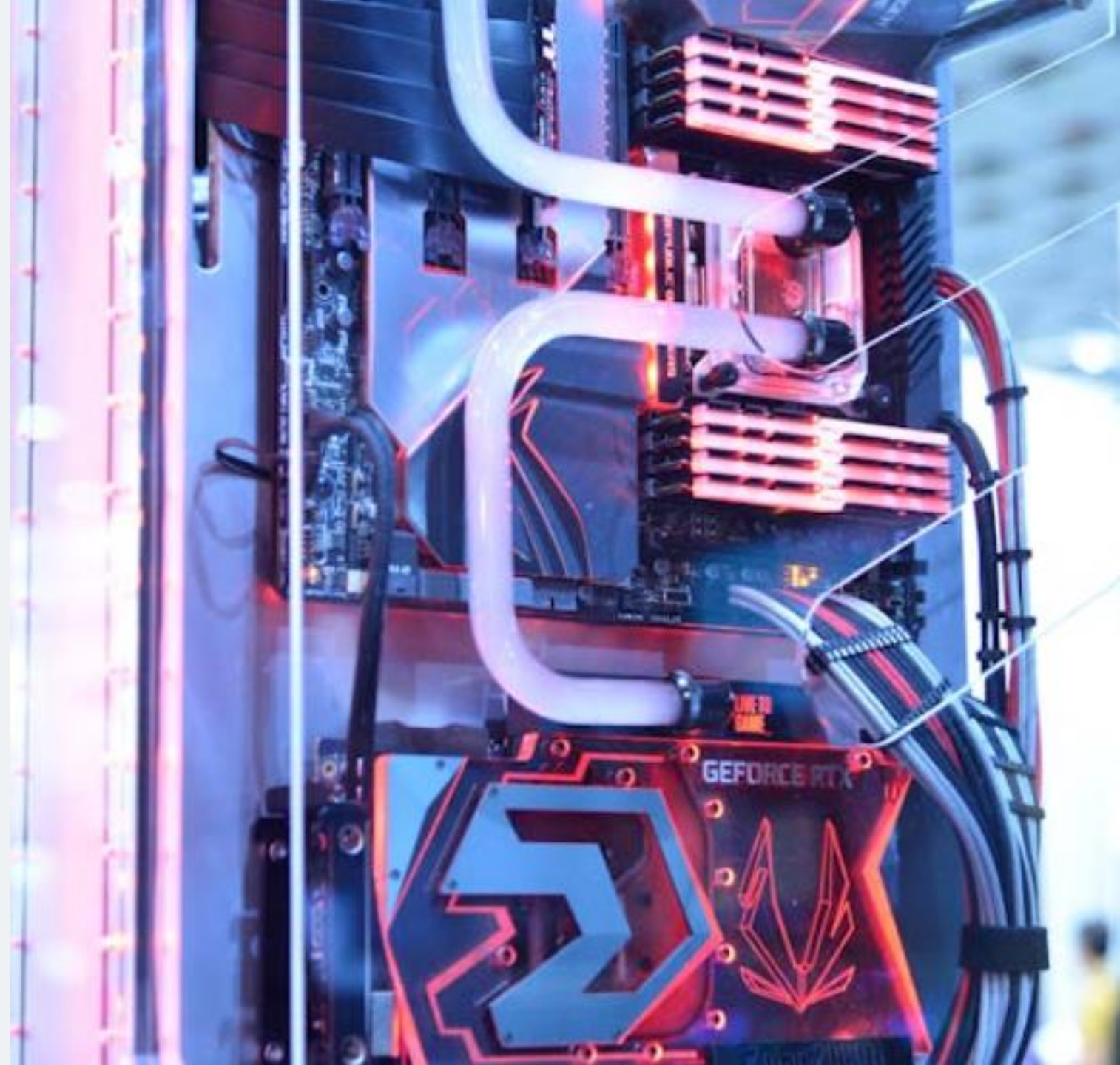
Frågeområden

- Vilka företag rekryterar
  - Orsaker och konsekvenser
  - Vilken kompetens och vilka förmågor letar företagen efter
  - Hur rekryterar företagen
  - Samverkan utbildning – näringsliv

  - Vad kan vi göra?

  - Fokus Norr!
- **Rekryteringsförsök senaste 6 månaderna – hur många försök och hur många lyckade**
  - **Eftersökta utbildningsnivåer**
  - **Svårighetsgrad att rekrytera – Orsaker, åtgärder och konsekvenser**
  - **Rekryteringsvägar - vilka har man använt, hur fungerar de och vilka har varit lyckade**
  - **Utbildningarnas förmåga att leverera kompetensbehovet**
  - **Viktiga förmågor vid rekrytering**
  - **Samverkar man med utbildningen och hur fungerar det**
  - **Har företagen kompetens att klara klimatomställningen – Har de försökt rekrytera för att möta behoven**

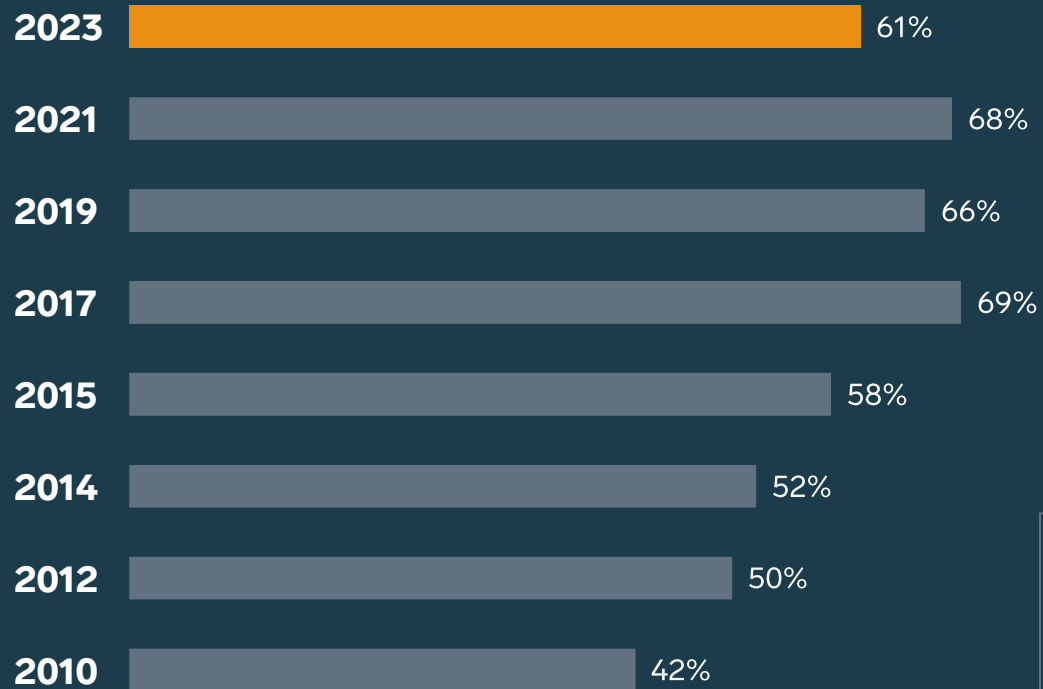

Vilka företag rekryterar

ÄR DET LÄTT ELLER SVÅRT ATT HITTA
KOMPETENS?

Rekryteringsförsök senaste 6 månaderna

Andel företag som försökt rekrytera senaste 6 månaderna (%)

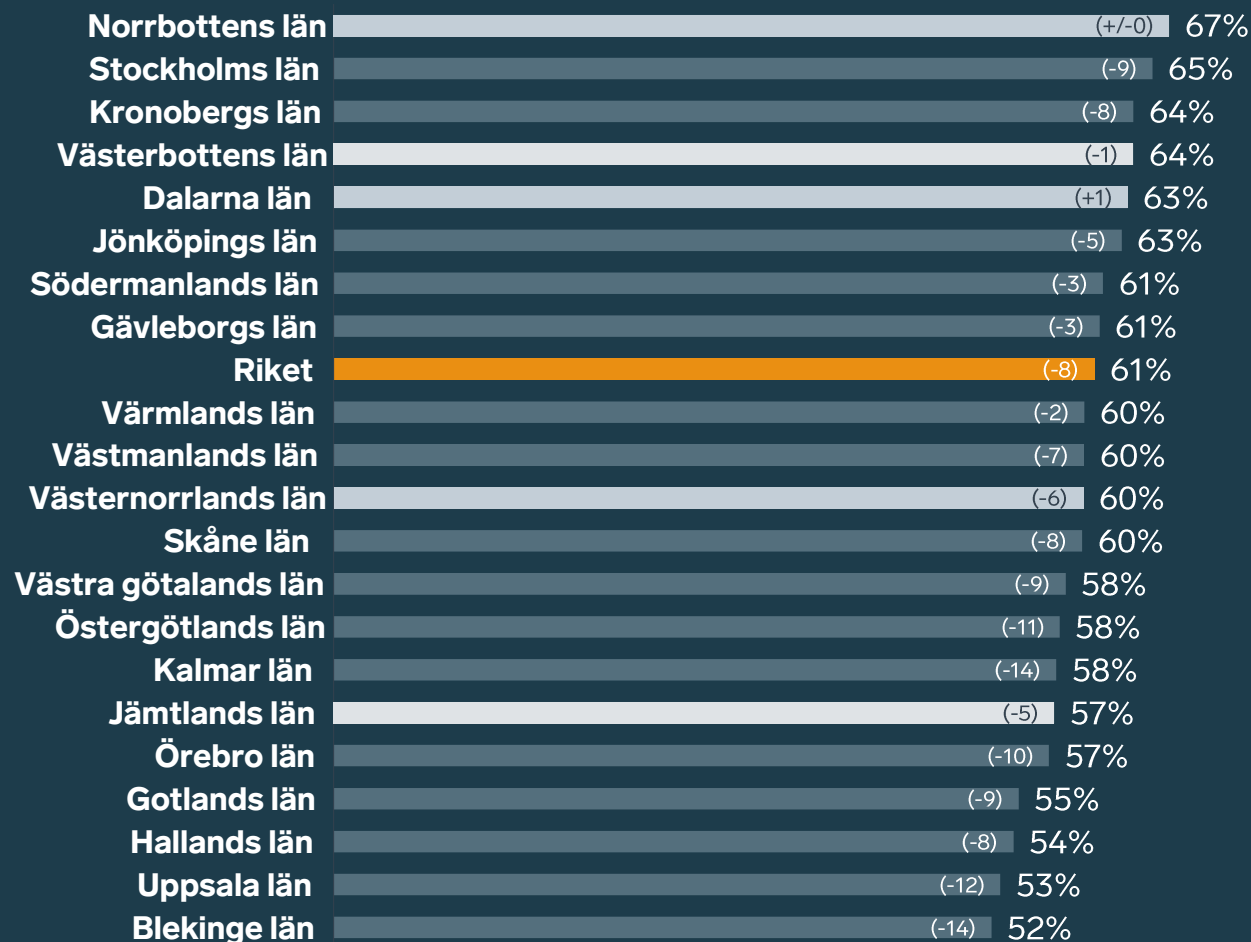
Fråga: Har ni försökt att rekrytera medarbetare till ditt företag under de senaste 6 månaderna?

Bas: Samtliga

Rekryteringsförsök senaste 6 månaderna

Andel företag som försökt rekrytera senaste 6 månaderna (%)

Rekryteringsförsök senaste 6 månaderna

Riket

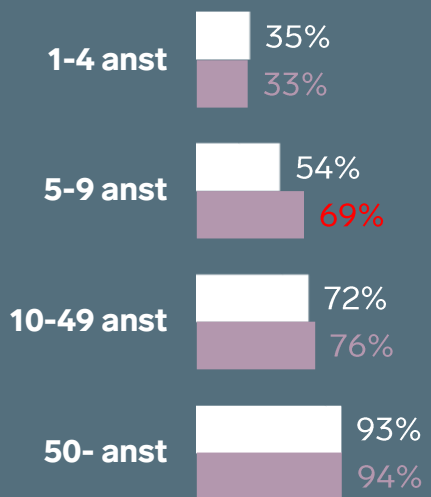
61%

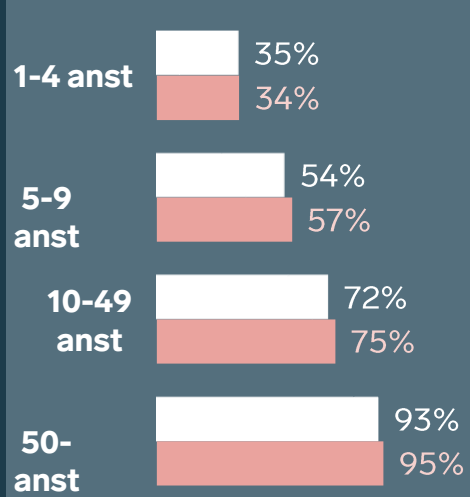
Andel företag som försökt rekrytera senaste 6 månaderna (%)

Ja

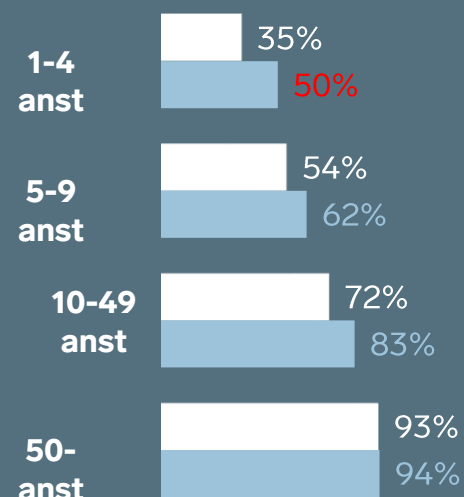
Dalarnas län

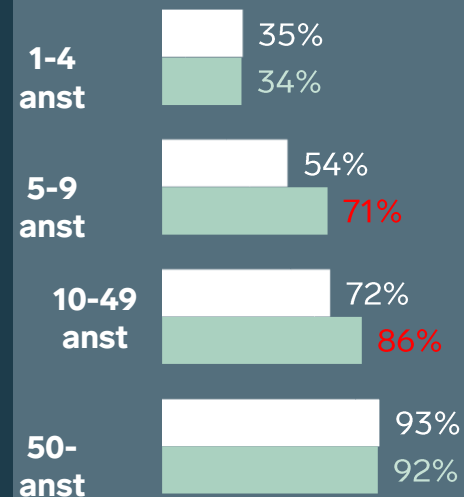
Jämtlands län

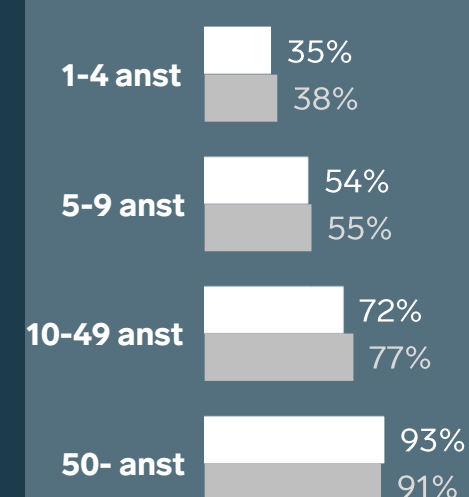
Norrbottns län

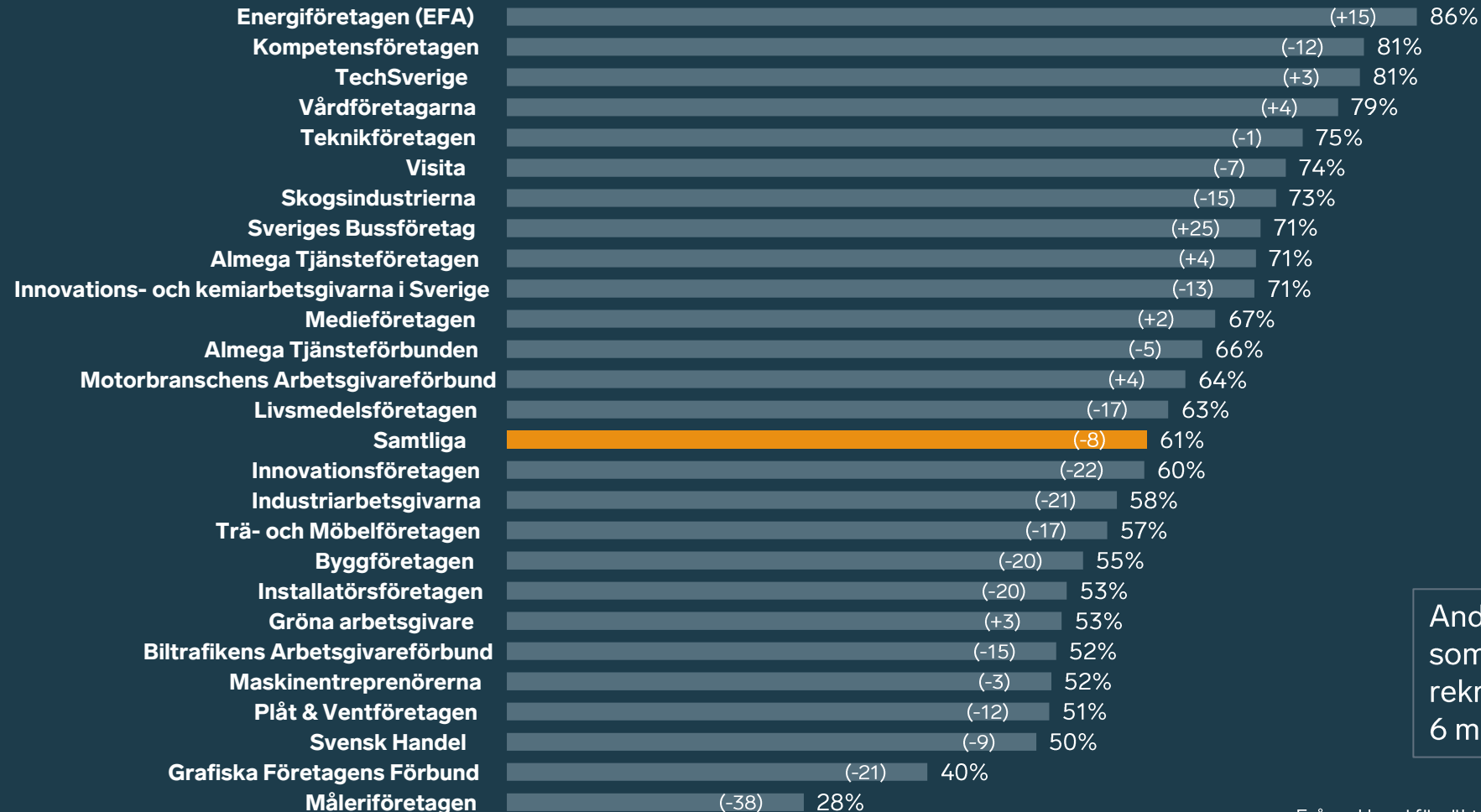
Västerbottens län

Västernorrlands län

Rekryteringsförsök senaste 6 månaderna

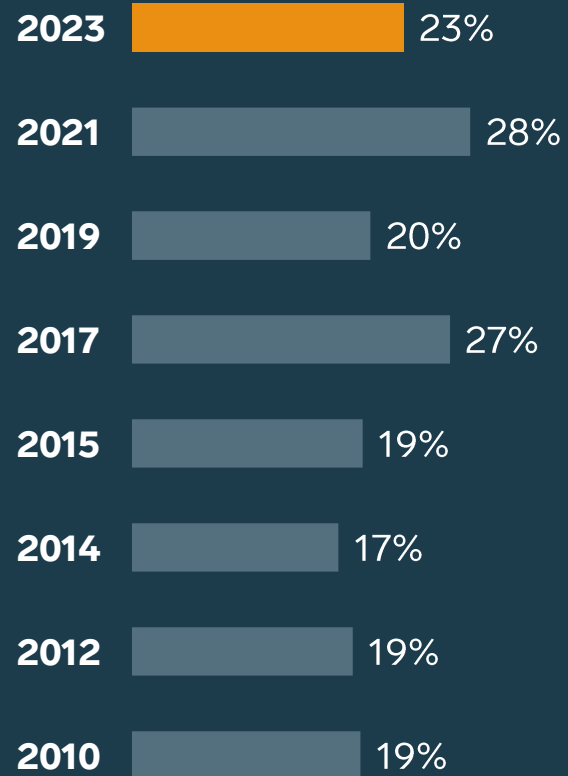
Andel företag som försökt rekrytera senaste 6 månaderna (%)

Fråga: Har ni försökt att rekrytera medarbetare till ditt företag under de senaste 6 månaderna?

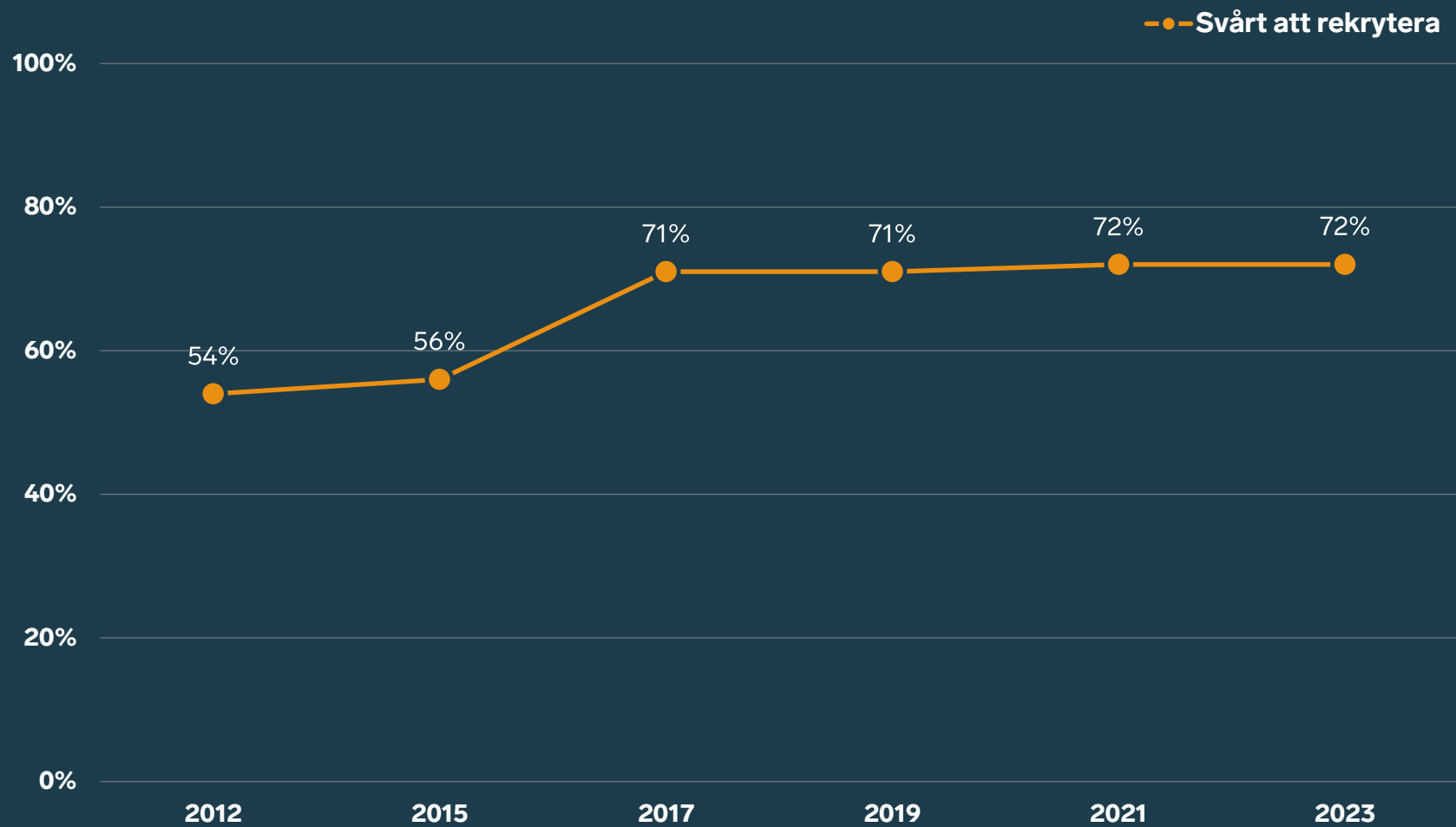
Bas: Samtliga. Siffrorna inom parentes visar förändringen jämfört med 2021

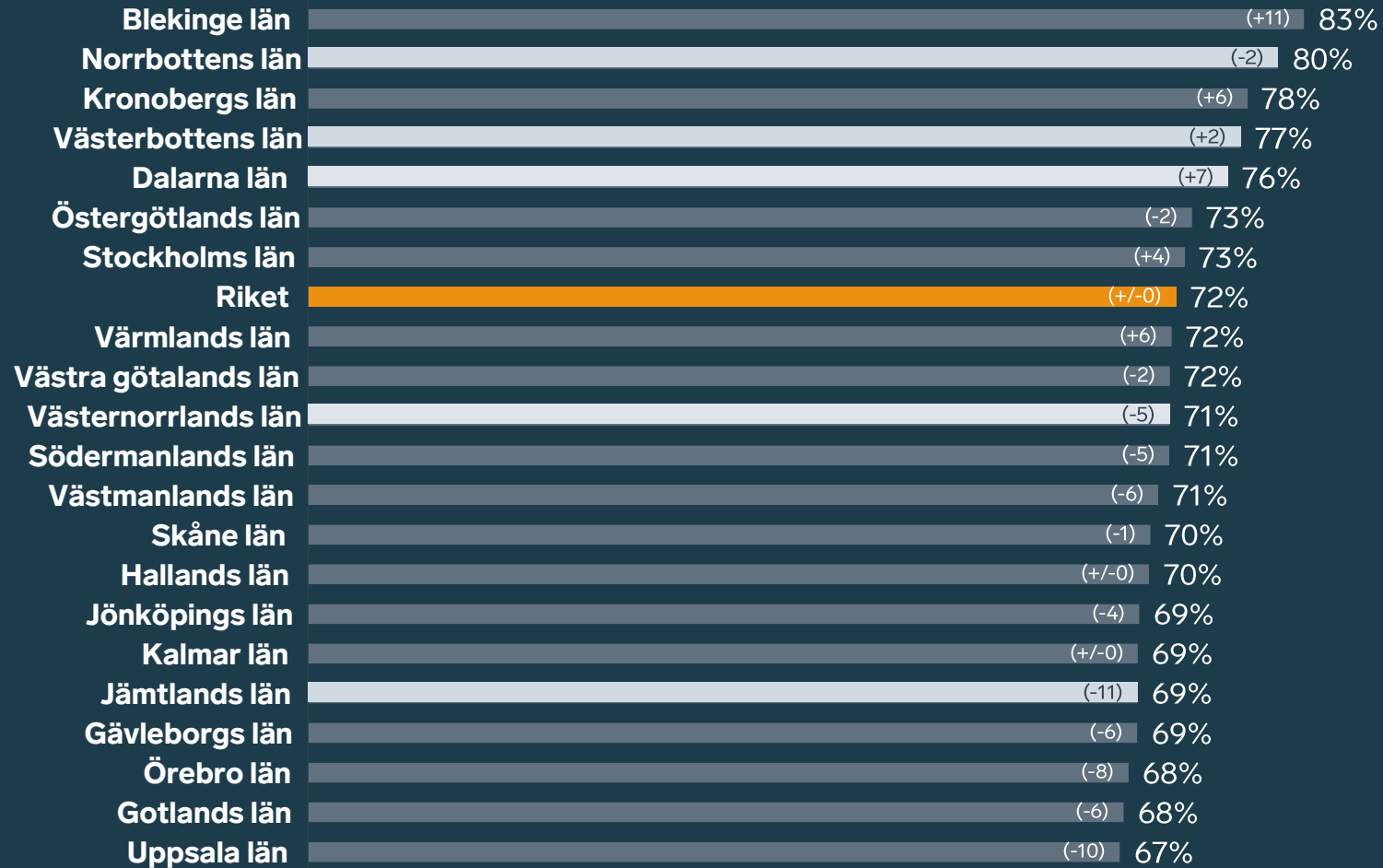
Andelen rekryteringsförsök som misslyckats

Svårt att rekrytera

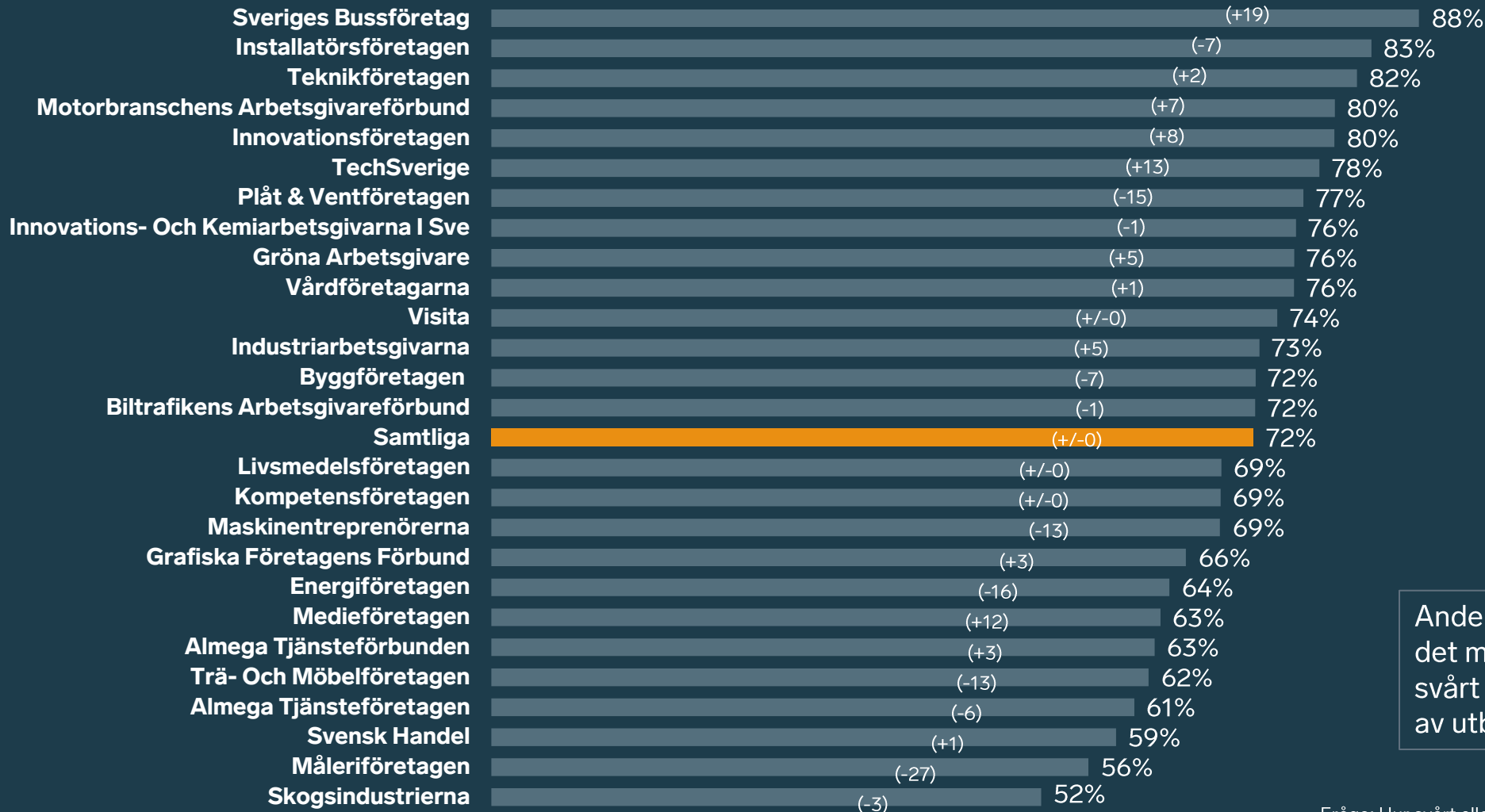

Svårt att rekrytera

Andel företag som upplevt det mycket eller ganska svårt att rekrytera på någon av utbildningsnivåerna

Svårt att rekrytera

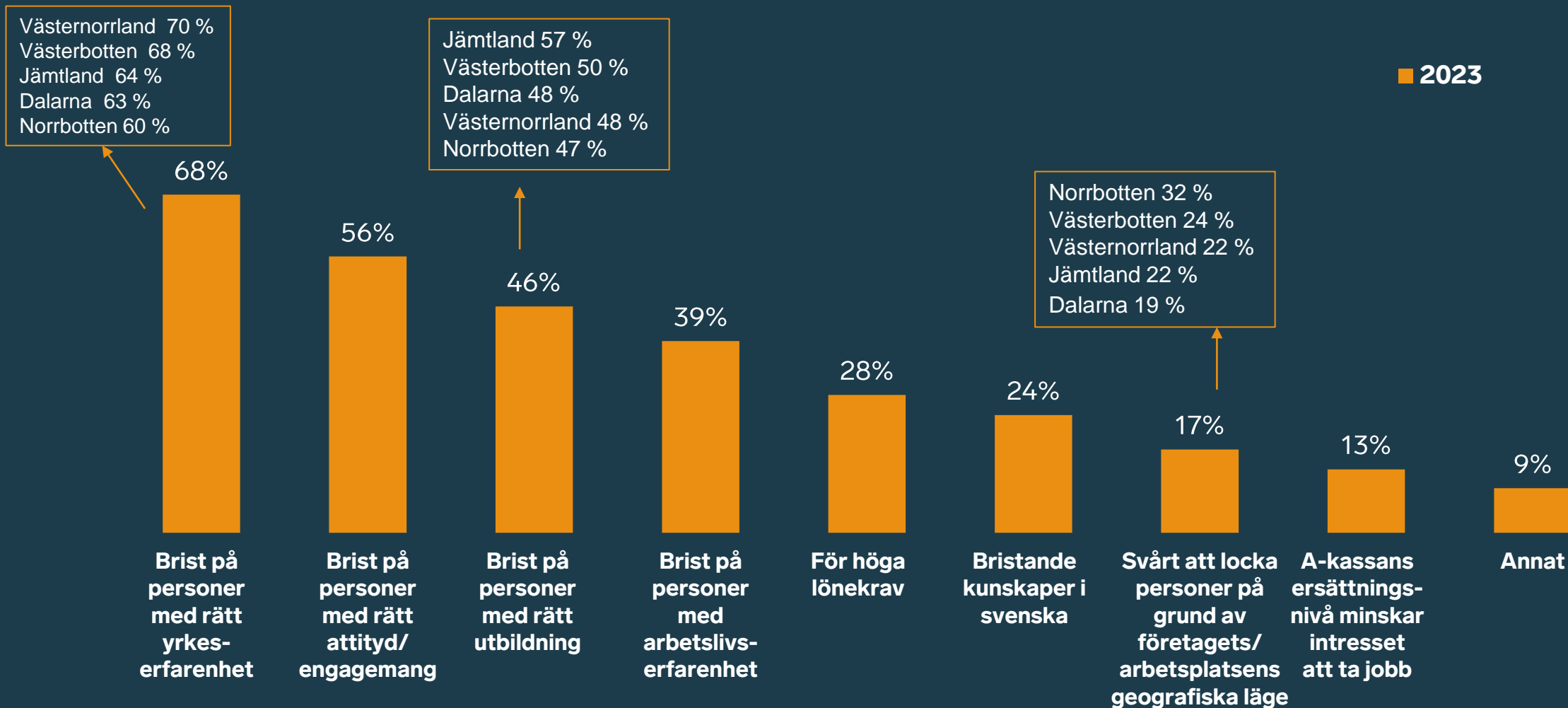

Andel företag som upplevt det mycket eller ganska svårt att rekrytera på någon av utbildningsnivåerna

Orsaker, konsekvenser och åtgärder.

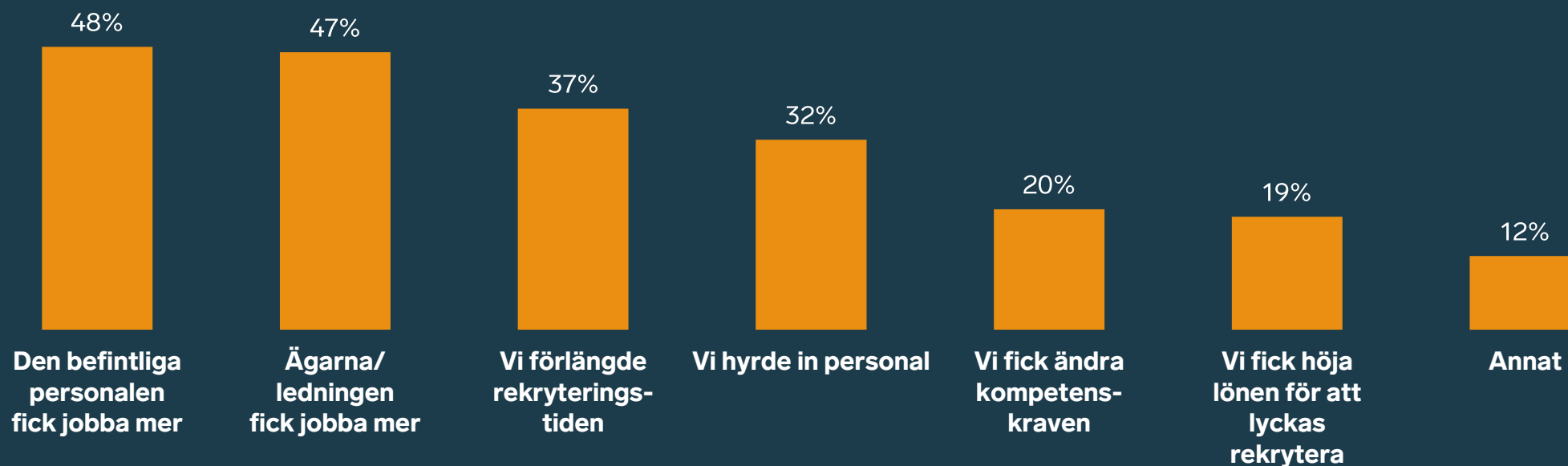
Orsaker till rekryteringssvårigheter

Åtgärder som följd av rekryteringssvårigheter

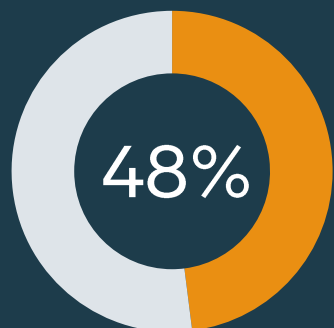
■ 2023

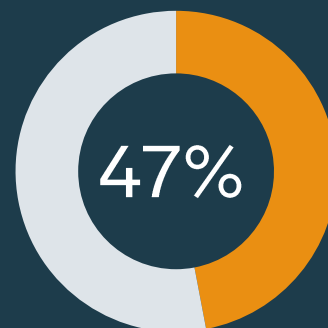
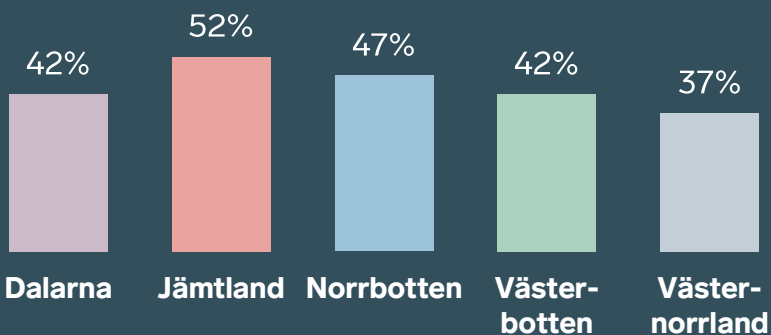
Fråga: Vilka åtgärder vidtogs på grund av svårigheter att rekrytera medarbetare?

Bas: De som har haft svårt att rekrytera

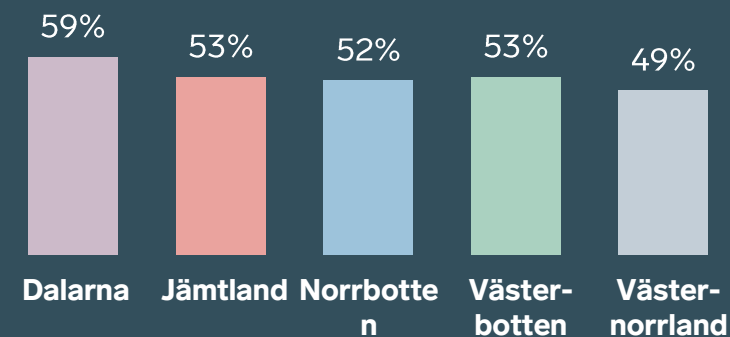
Åtgärder som följd av rekryteringssvårigheter

Den befintliga personalen fick jobba mer

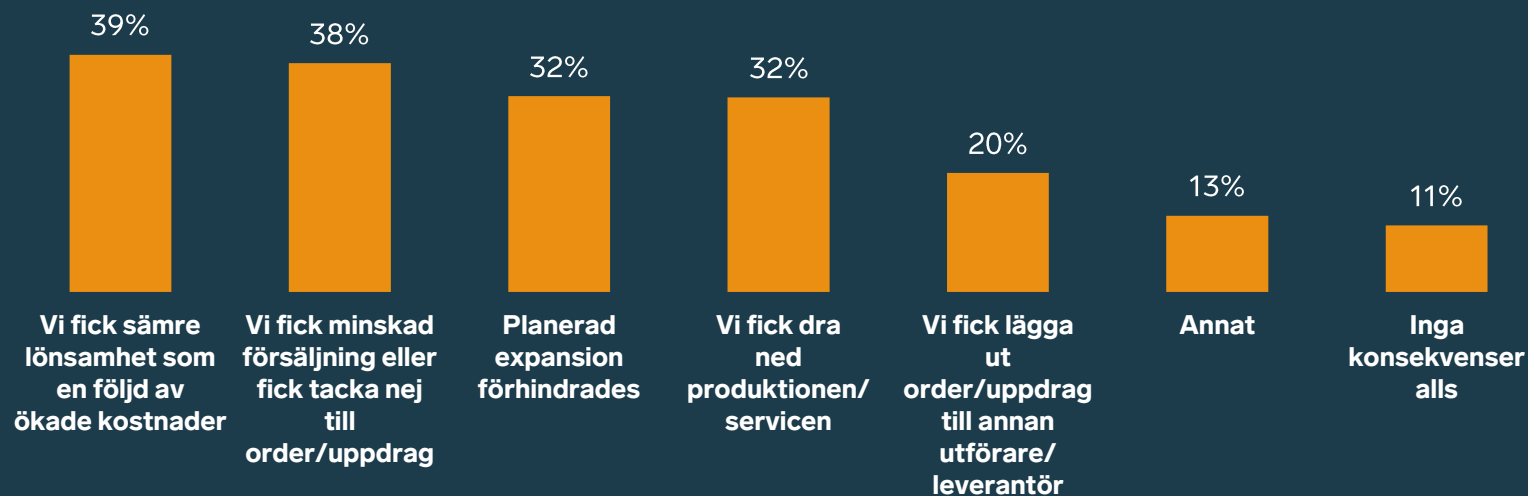

Ägarna/ ledningen fick jobba mer

Konsekvenser för företaget pga rekryteringssvårigheter

■ 2023

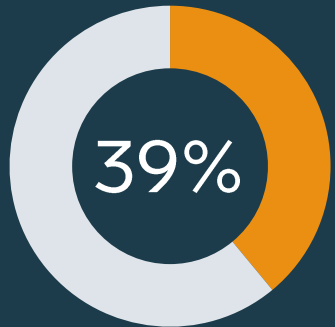
Fråga: Vilka konsekvenser för FÖRETAGET uppstod på grund av svårigheter att rekrytera medarbetare?

Bas: De som har haft svårt att rekrytera

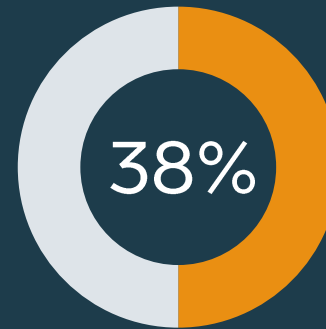
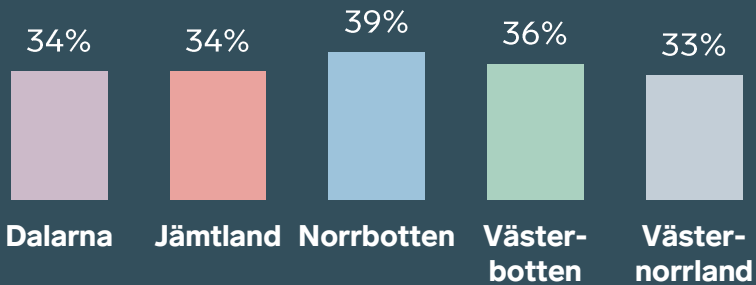
Insikter om konsekvenser pga rekryteringssvårigheter

- För 9 av 10 företag har rekryteringssvårigheterna fått någon form av konsekvens för företaget
- Minskad försäljning och sämre lönsamhet är de vanligaste konsekvenserna pga rekryteringssvårigheter
- Sämre lönsamhet är den faktor som ökat jämfört med 2021.

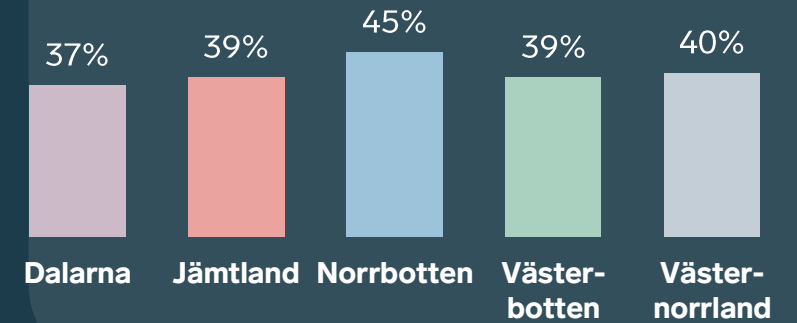
Konsekvenser för företaget pga rekryteringssvårigheter

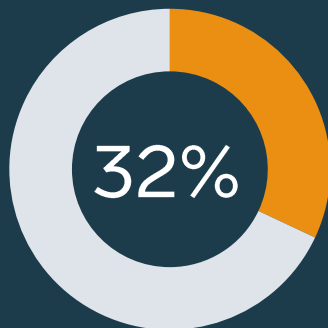
Vi fick sämre lönsamhet som en följd av ökade kostnader

Vi fick minskad försäljning eller fick tacka nej till order/uppdrag

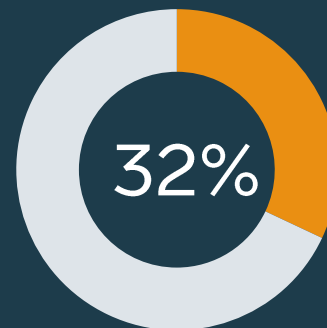

Konsekvenser för företaget pga rekryteringssvårigheter

Planerad expansion
förhindrades

Norrbotten 39 %
Västerbotten 35 %
Västernorrland 30 %
Dalarna 20 %
Jämtland 19 %

Vi fick dra ned
produktionen/
servicen

Norrbotten 42 %
Dalarna 35 %
Västerbotten 34 %
Västernorrland 34 %
Jämtland 29 %

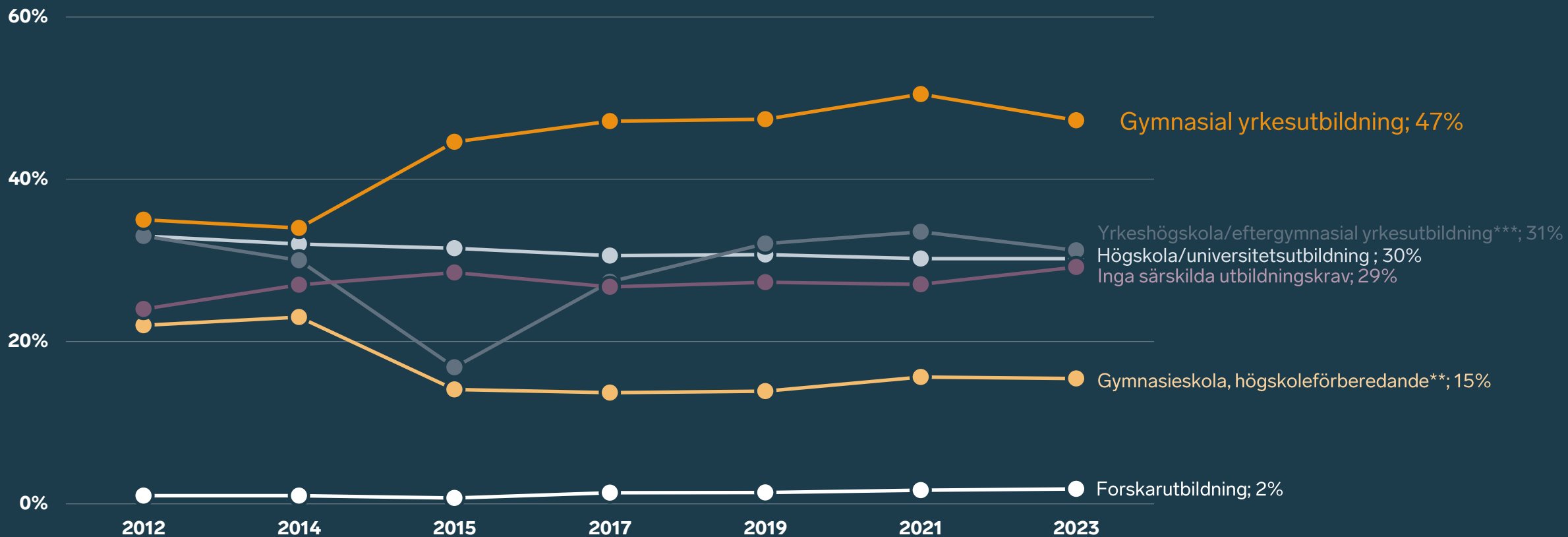
Vilken kompetens och vilka förmågor letar företagen efter?

Eftersökta utbildningsnivåer

Vilken utbildningsnivå ville ni att de medarbetare ni sökte skulle uppfylla?

*2014 och tidigare Gymnasieskola praktisk
 **Gymnasieskola teoretisk
 ***Eftergymnasial yrkesutbildning/
 specialutbildning t ex Yrkehögskola (tidigare KY)

Bas: De som försökt rekrytera senaste 6 månaderna

Yrkesutbildning för vuxna – 2,5 varianter

Yrkesutbildning inom komvux

- Gymnasial nivå, inga krav på förkunskaper
- Kommunerna är huvudman
- Ansöker om statsbidrag för yrkesvux till Skolverket, flera krav - medfinansiering
- *Nyligen avslutad utredning*

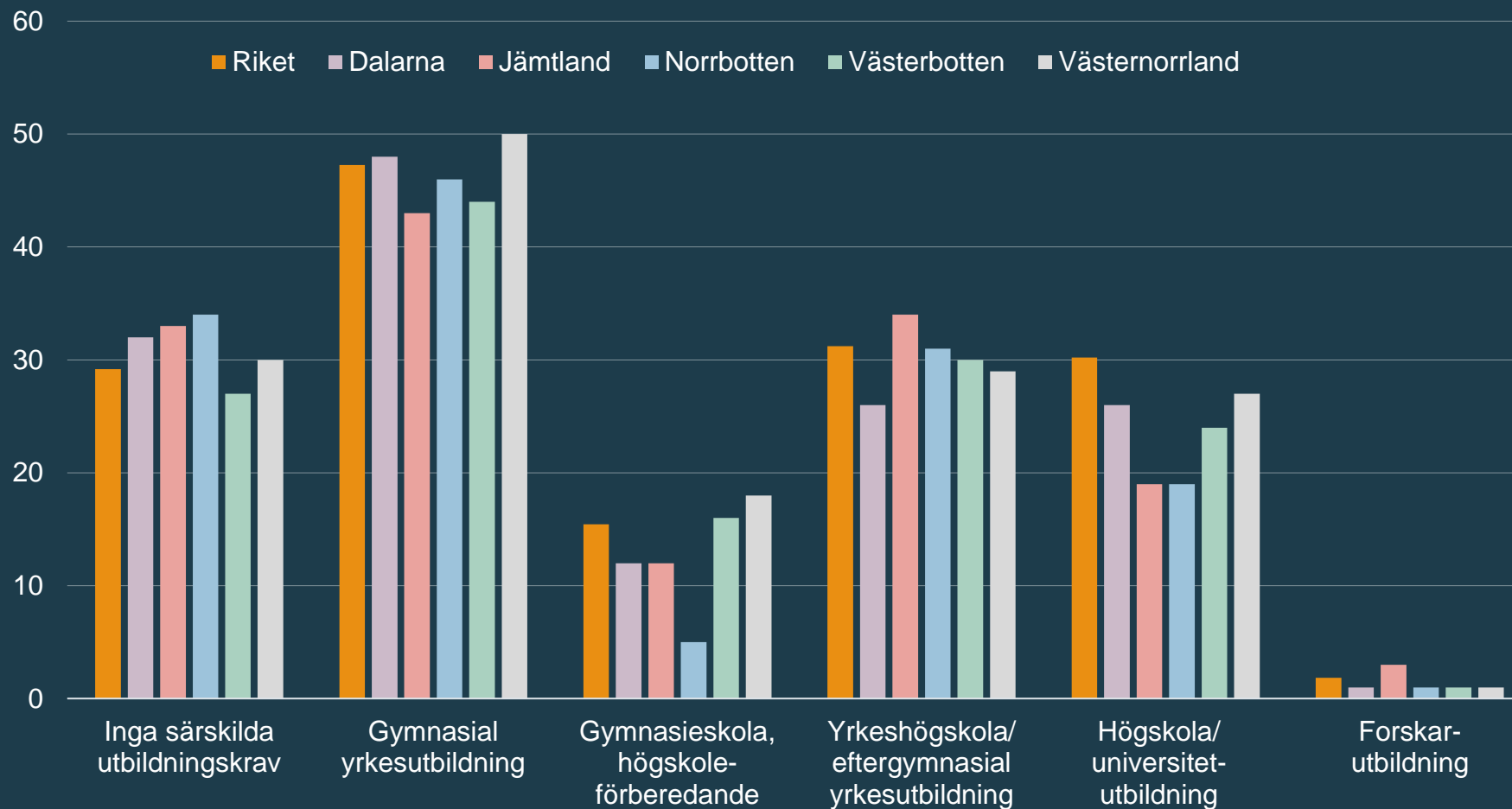

Hög träffsäkerhet,
många i jobb
efter
utbildning

Yrkeshögskolan

- Eftergymnasial nivå
- Utgångspunkt i arbetslivets kompetensbehov –involverade vid framtagande av utbildning och ansökan till Myh
- Öppet för privata och offentliga UA att söka
- Starka resultat

Eftersökta utbildningsnivåer

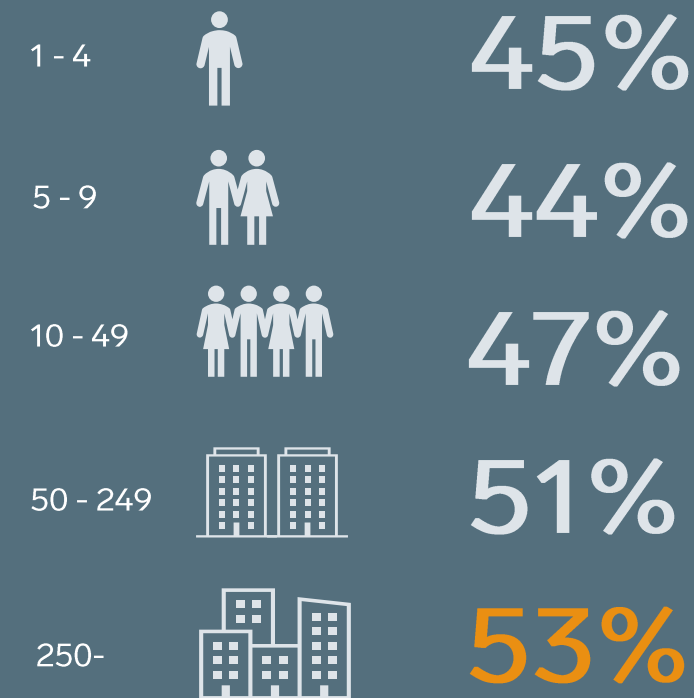

Eftersökta utbildningsnivåer

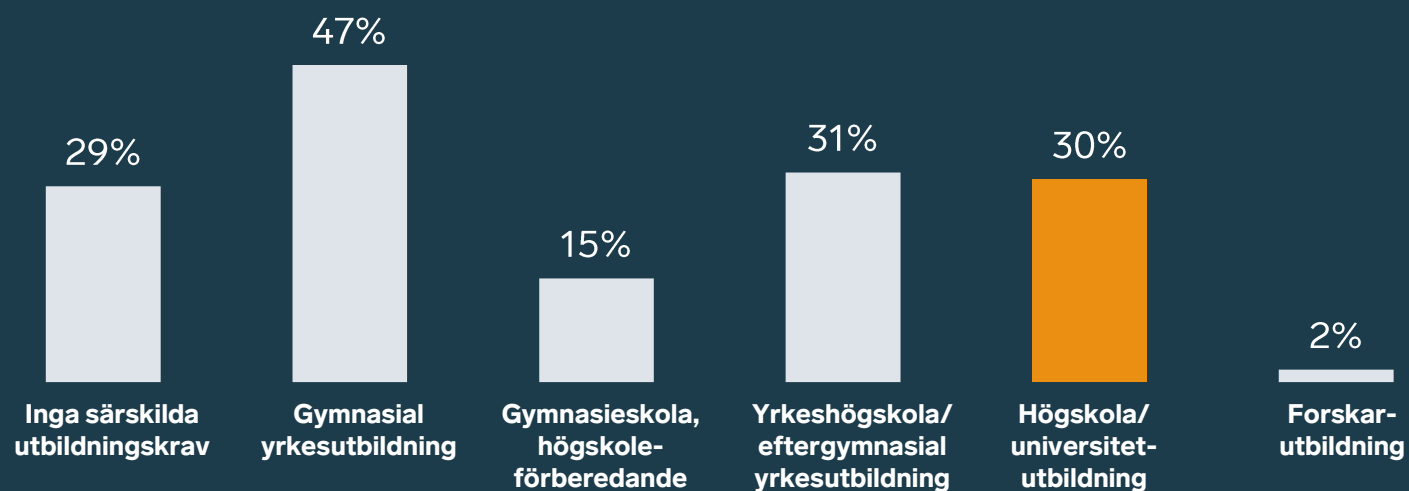

→ Gymnasieskola, yrkesprogram per företagsstorlek

Antal anställda

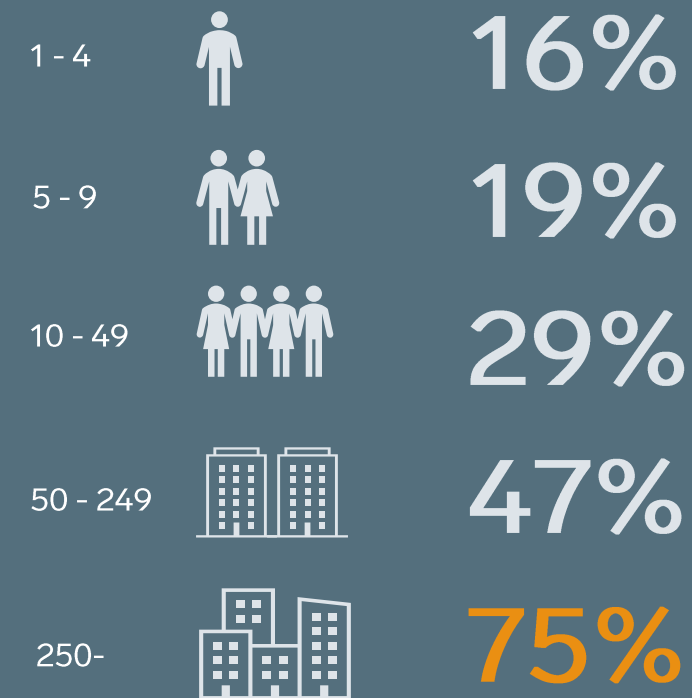

Eftersökta utbildningsnivåer

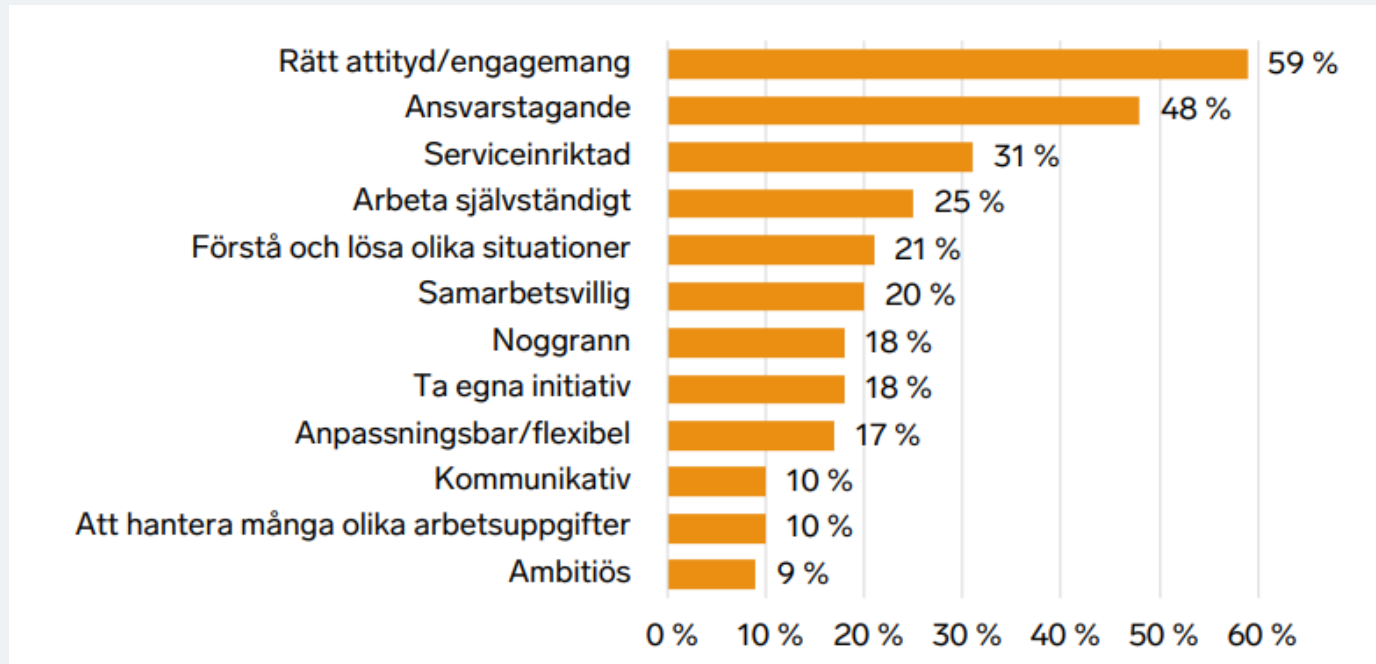

→ Högskole- eller universitetsutbildning per företagsstorlek

Antal anställda

Viktiga förmågor vid rekrytering

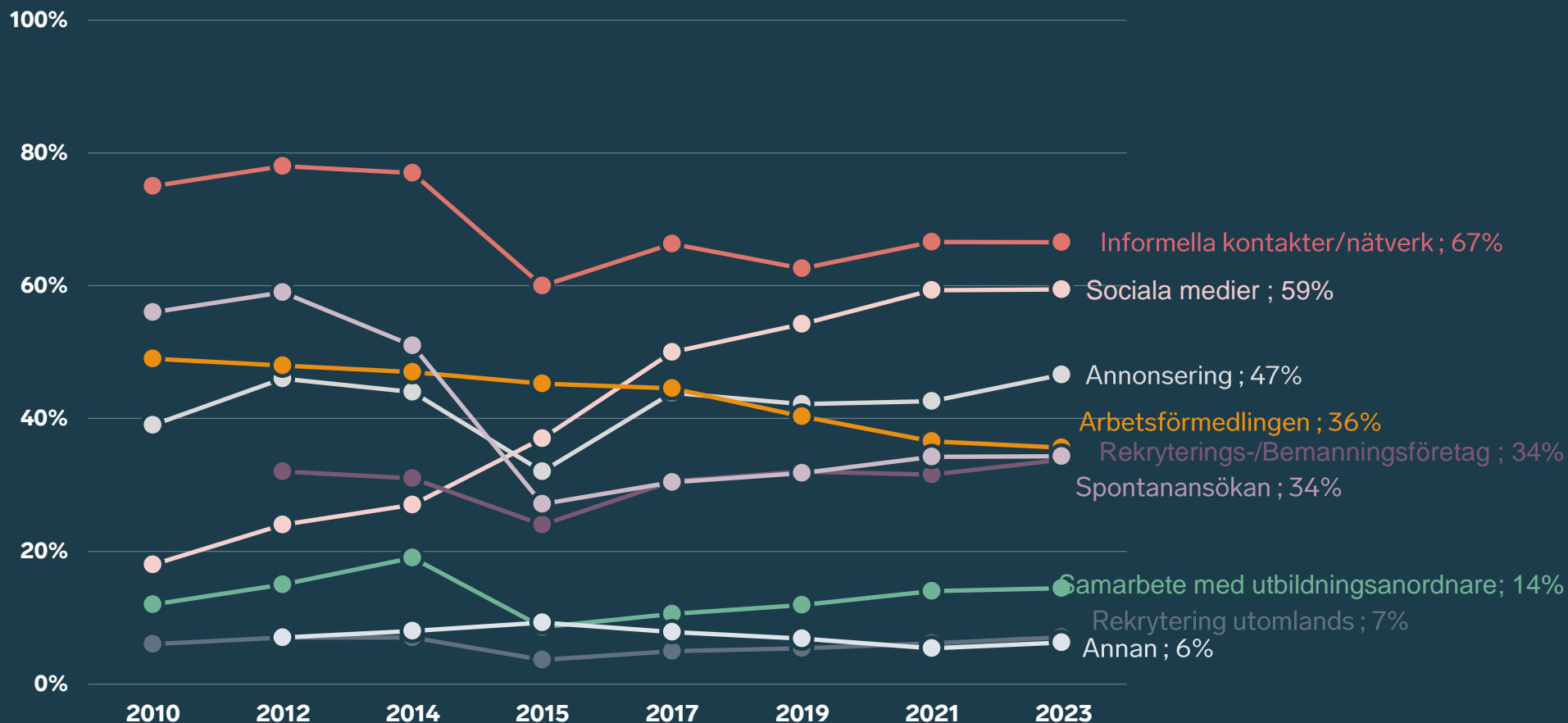
Viktiga förmågor vid rekrytering för olika företagsstorlekar

	Riket	Dalarna	Jämtland	Norrbottnen	Västerbotten	Västernorrland
1	Rätt attityd/ engagemang (59%)	1 Rätt attityd/ engagemang (62%)	1 Rätt attityd/ engagemang (63%)	1 Rätt attityd/ engagemang (60%)	1 Rätt attityd/ engagemang (64%)	1 Rätt attityd/ engagemang (61%)
2	Ansvarstagande (48%)	2 Ansvarstagande (50%)	2 Ansvarstagande (41%)	2 Ansvarstagande (41%)	2 Ansvarstagande (48%)	2 Ansvarstagande (48%)
3	Serviceinriktad (32%)	3 Serviceinriktad (37%)	3 Serviceinriktad (35%)	3 Arbeta självständigt (37%)	3 Arbeta självständigt (30 %)	3 Serviceinriktad (36%)
4	Arbeta självständigt (25%)	4 Arbeta självständigt (23%)	4 Arbeta självständigt (32%)	4 Serviceinriktad (23%)	4 Serviceinriktad (29%)	4 Arbeta självständigt (23%)
5	Förstå och lösa olika situationer (21%)	5 Samarbetsvillig (22%)	5 Förstå och lösa olika situationer (25%)	5 Förstå och lösa olika situationer (20%)	5 Förstå och lösa olika situationer (21%)	5 Noggrann (21%)

Hur rekryterar företag?

Rekryteringsvägar företagen har prövat

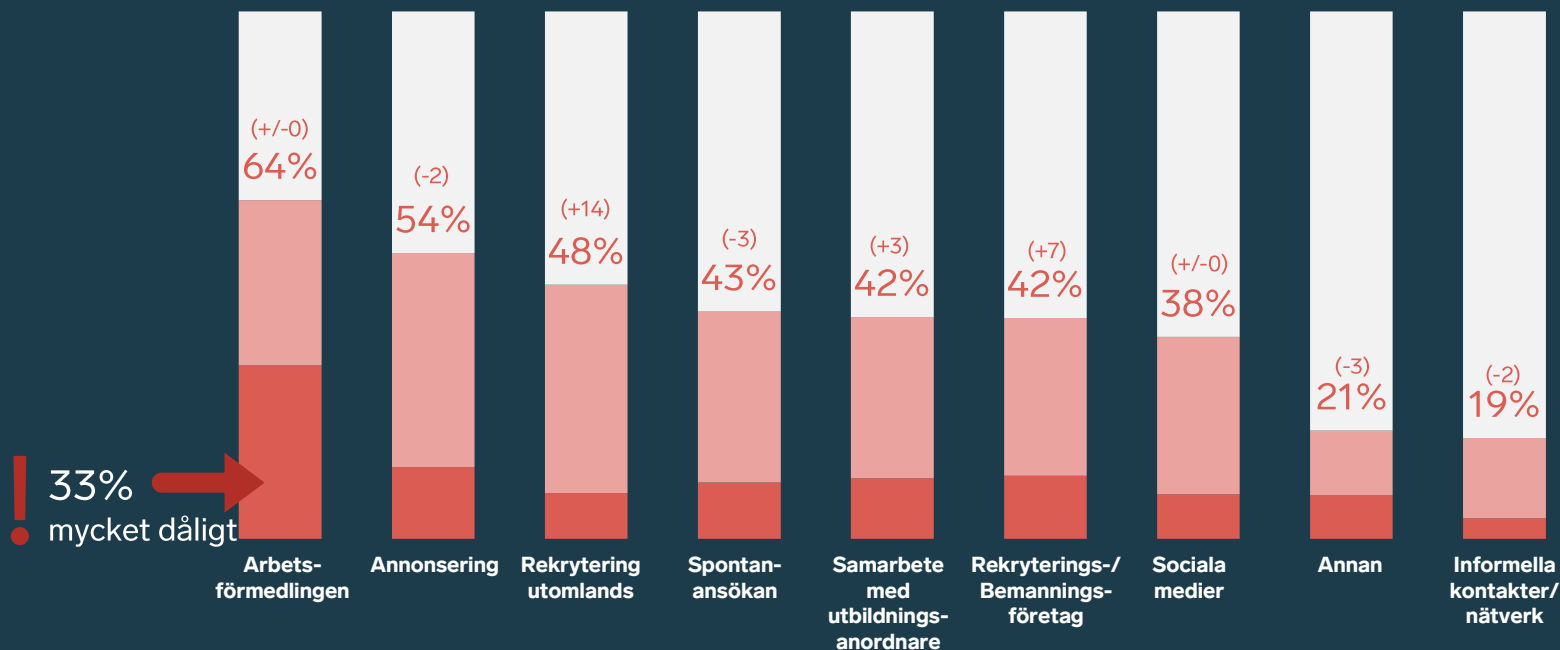
AF
 Norrbotten 46 %
 Västernorrland 36%
 Västerbotten 34%
 Jämtland 31%
 Dalarna 27 %

Fråga: Vilken eller vilka av följande rekryteringsvägar prövade ni när ni försökte rekrytera medarbetare?

Bas: De som försökt att rekrytera senaste 6 månaderna

Hur olika rekryteringsvägar har fungerat

■ Mycket dåligt ■ Ganska dåligt

Insikter om hur olika rekryteringsvägar har fungerat

- Arbetsförmedlingen upplevs fungera allra sämst av de rekryteringsvägar man har försökt använda.

Ingen i Dalarna, Jämtland har svarat att det fungerar mycket bra,

Mycket bra
 Västerbotten 7 %
 Norrbotten 6 %
 Västernorrland 3 %

Fråga: Hur tycker ni att följande rekryteringsvägar fungerade när ni försökte rekrytera medarbetare?

Bas: De som försökt rekrytera senaste 6 månaderna och använt resp rekryteringsväg

Exempel på andra rekryteringsvägar

Headhunting

Bonus till anställda

Internrekrytering

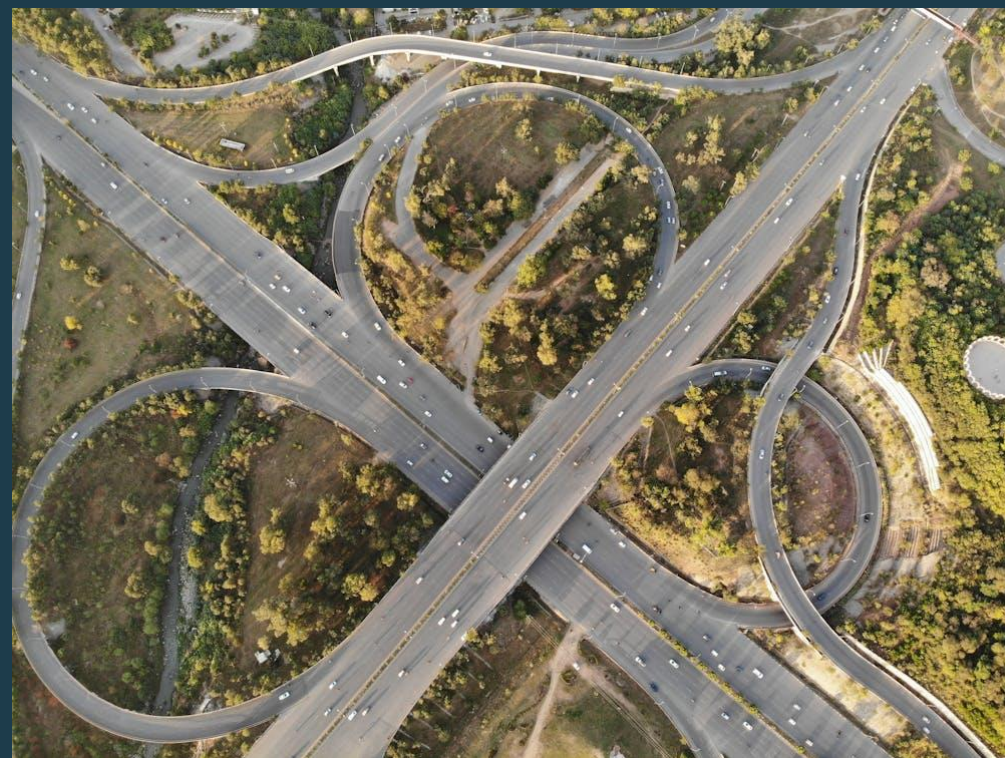
Skola

Grönajobb.se

Praktikplats

Kontakter/
bransch

Egna kanaler

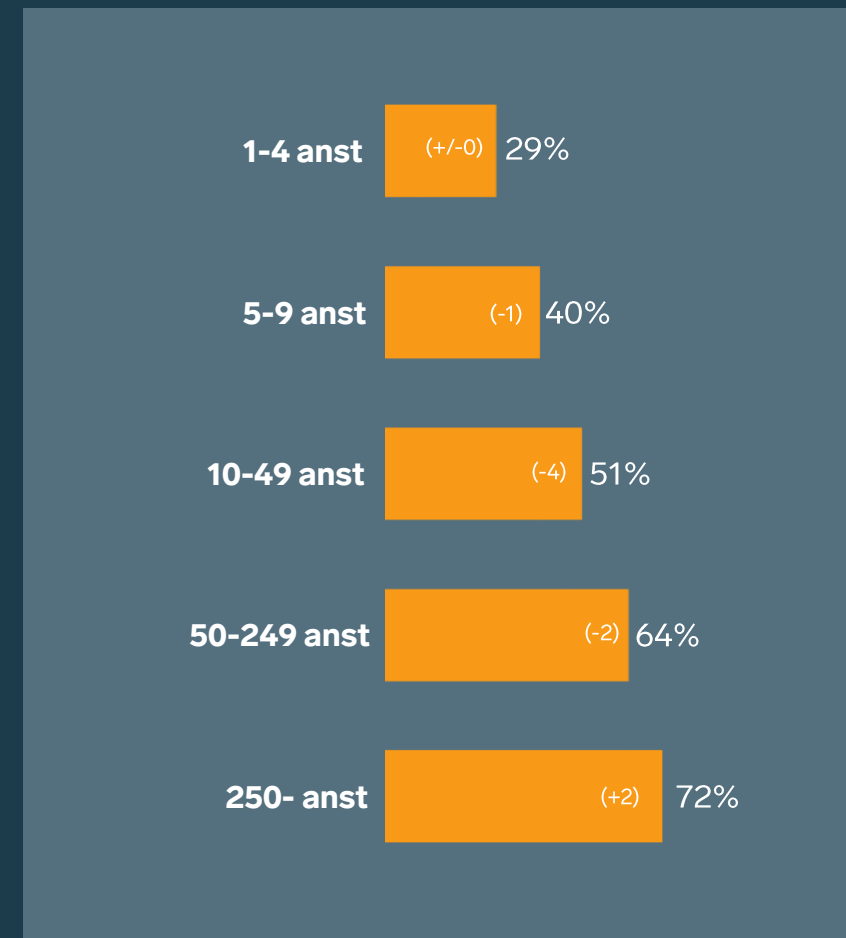
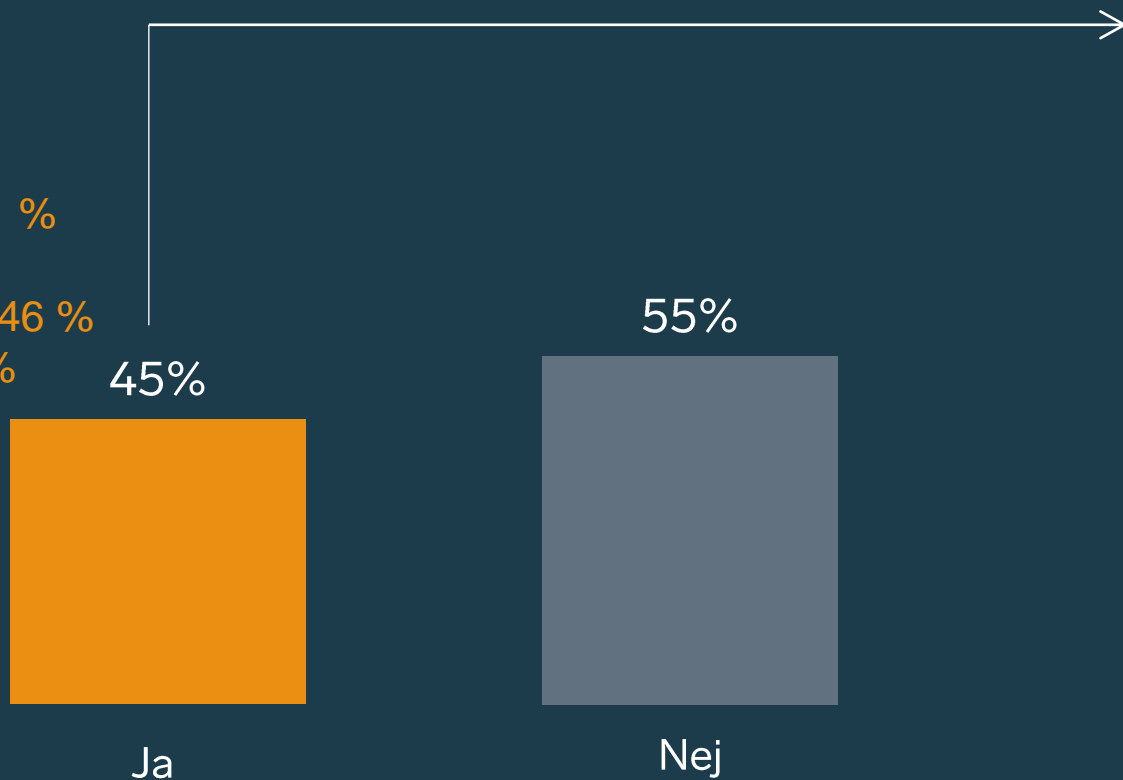
Samverkan med utbildnings- anordnare

Samverkan med skolor eller utbildningsanordnare

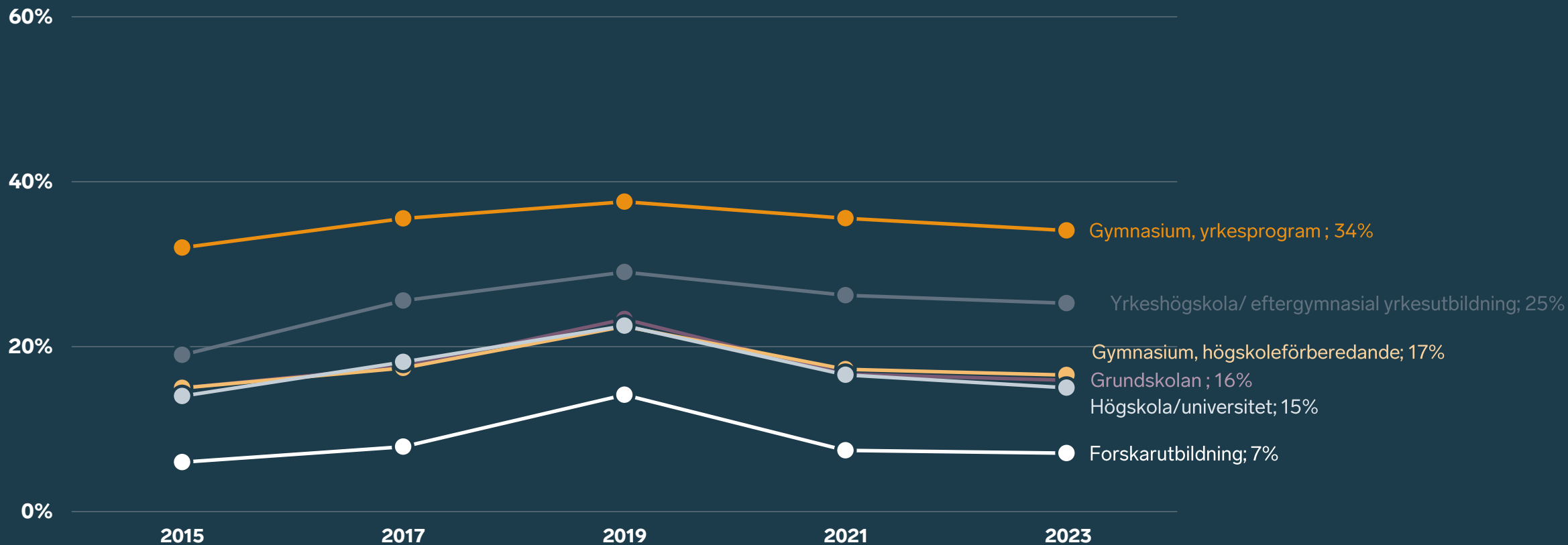
Västerbotten 51 %
 Jämtland 50 %
 Västernorrland 46 %
 Norrbotten 44 %
 Dalarna 43 %

Fråga: Samverkar ni på något sätt med skolor/utbildningsanordnare?

Bas: Samtliga. Siffrorna inom parentes visar förändringen jämfört med 2021

Andel företag som samverkar med...

SVENSKT NÄRINGSLIV

Bara tillsammans får vi jobbet gjort

Ett kompetensförsörjningsperspektiv

SVENSKT NÄRINGSLIV

Kompetens- försörjning

Guide för
bättre lokalt
företagsklimat

www.foretagsklimat.se/guides

Kompetensbristen skadar svensk ekonomi

Envis kompetensbrist försenar och mildrar uppgången i arbetslöshet, trots vikande konjunktur. Samtidigt är rekryteringsproblemen ett långsiktigt hot mot svensk ekonomi. Den varningen kommer från Eva Samakovlis, analyschef på Arbetsförmedlingen.

via TT

Ny rapport: Sverige behöver årligt tillskott av 18 000 specialister inom tech | TechSverige

Behovet av arbetskraft inom tech är växande. Mellan 2024 till 2028 kommer det årligen att behövas cirka 18 000 specialister inom tech.

Arbetsmarknaden trotsar lågkonjunkturen

Den svenska ekonomin går 2023 in i en lågkonjunktur som består nästa år, men den kommer bara att synas i liten utsträckning på arbetsmarknaden och arbetslösheten ökar betydligt mindre än under tidigare lågkonjunkturer.

Tidningen Curie

Forskarbristen i industrin är alarmerande

Vi har en akut brist på forskarutbildade och specialister inom industrin. Det behövs upp till 8 000 forskarexaminerade i näringslivet till...

Di Dagens industri

DEBATT: Industrin behöver rekrytera 300.000 medarbetare

Industrins betydelse för samhällsekonomin är mycket stor. För att vi ska lyckas med den digitala och gröna omställningen behövs bättre...

4 TV4 Nyheterna

Rekordstor brist på busschaufförer: "Kan få konsekvenser"

Bristen på bussförare är större än någonsin tidigare, bara i år saknas 3 000 personer.

B Byggvärlden

Varnar för kompetensbrist liknande den på 1990-talet

Skriande kompetensbrist och rådande lågkonjunktur. Byggföretagen varnar nu för en kompetenskris liknande den på 1990-talet...

e Energiföretagen Sverige

Kompetensbristen kan fälla energiomställningen

Kompetensbehovet är stort redan idag och kompetensbristen är därför en akut utmaning enligt rapporten. Rapporten identifierar 35 bristyrken som...

A Altinget.se

Teknikföretagen: Varken Sverige eller industrin klarar sig utan fler ingenjörer

Tidningen Elektrikern
<https://tidningenelektrikern.se> > 2023/01/10 > elbrans... ⋮

Elbranschen behöver 25 000 elektriker inom fem år

öA Allehanda.se

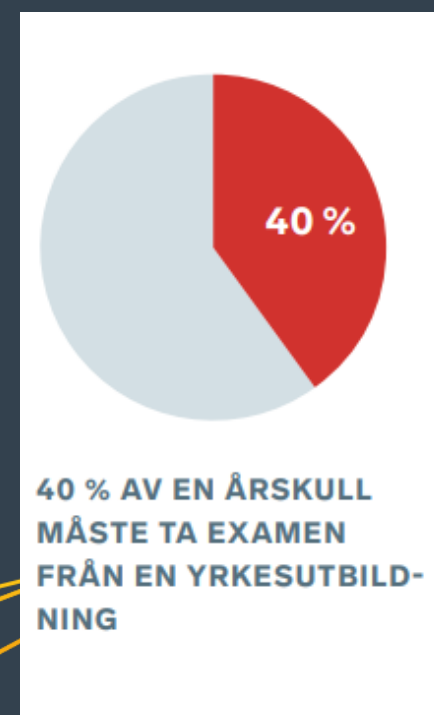
Krögarna: "Störst brist på kockar" – Allehanda.se

Bristen på kompetens fortfarande största tillväxthindret

Trots nedgången i svensk ekonomi är tillgången på lämplig arbetskraft det största tillväxthindret för små och medelstora företag. Hela 31 procent av företagen ser detta som ett stort tillväxthinder. Kompetensbristen är störst i vissa branscher som Tillverkning och Transport och magasinering. Företag i Norrlandslänen upplever också större problem än i övriga Sverige.

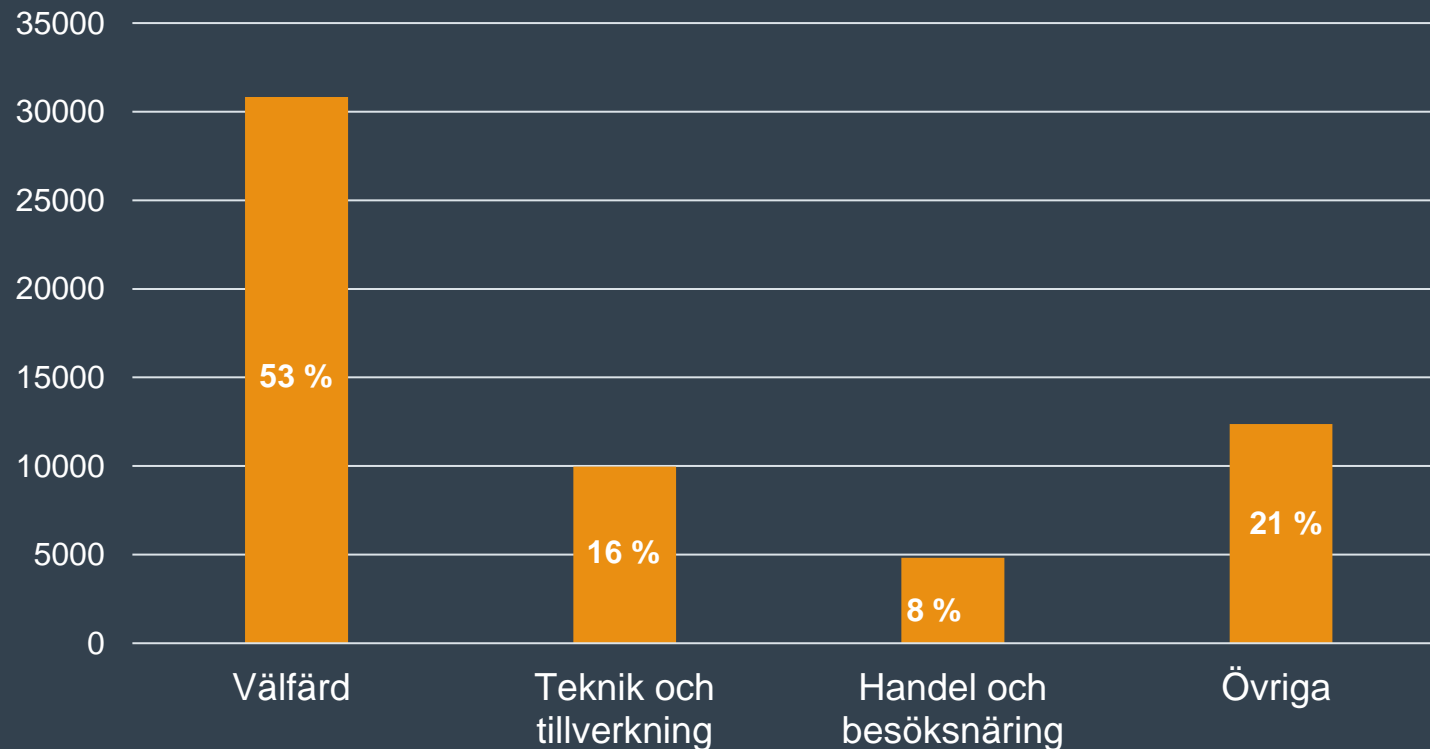
290 000 yrkesutbildade kommer saknas 2035 –
yrkesvux måste vara en stark kraft för fler yrkesutbildade

Yrkeselever på komvux 2022

Antal elever som under 2022 har studerat minst 400 poäng yrkeskurser mot en inriktning motsvarande gymnasieskolans yrkesprogram (Skolverket). Yrkesvux

Elever på Yrkesvux

Velfärd

Vård och omsorg
Barn och fritid

Teknik och tillverkning

El och energi
Bygg och anläggning
Fordon och transport
Industri teknik
VVS och fastighet

Handel och besöksnäring

Restaurang och livsmedel
Försäljning och service
Hotell och turism

Övriga

Hantverk (2 %)
Naturbruk (1 %)
Övriga kombinationer (18 %)

Nytt

- Ht 2023 Behörighet till högskolan på yrkesprogram
- 1/7 2023 Planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Tillämpas på utbildning.
- Fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Vad kan en kommun göra?

Ett bra företagsklimat är den bästa starten!

1

Se till att fler tar en examen

20 procent av eleverna på nationella program tar inte examen på utsatt tid.

2

Få koll på behoven och dimensionera utifrån efterfrågan

För att rätt utbildningsplatser ska finnas på plats är det viktigt att vet vilka det är. Ta hjälp av andra i det arbetet.

3

Samverka regionalt och lokalt

Det behövs en strukturerad samverkan med branscher och företag för att attrahera elever till utbildningarna. Fördel att nyttja av branschen certifierade koncept, såsom collegemodeller.

4

Använd yrkesvux som ett strategiskt verktyg

Se till att fler tar examen och använd yrkesvux som ett strategiskt verktyg. Sprid kunskap om möjligheterna med yrkesvux internt och extern

Varför engagera sig?

Påverka bilden av branschen och bidra till lokalsamhället.

Prao, studiebesök, UF, gästföreläsningar,

Påverka utbildningarnas innehåll

Lokala/regionala programråd, Ledningsgrupper (YH), delta i collegemodeller

Till ditt företag

Praktik av olika slag, apl, lia, (YH), lärlingar, ex-jobb, provanställning.

Avslutande medskick för stärkt kompetensförsörjning

- 1 En bättre matchning och ökad mobilitet på arbetsmarknaden
- 2 Utbildningar med hög kvalitet som svarar mot arbetsmarknadens behov
- 3 Goda möjligheter till omställning och yrkesväxling
- 4 Reformerna för fler i arbete – öka drivkraften att arbeta

Tack!

